

Organizatoriai:

TRAKŲ
ISTORIJOS
MUZIEJUS

LIETUVOS
NACIONALINIS
DAILES
MUZIEJUS

Partneriai:

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AMBASADA UKRAINOJE

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AMBASADA LENKIJOS
RESPUBLIKOJE

Посольство України
в Литовській Республіці

LIETUVOS
ŠAULIŲ
SAJUNGA

ПАТРУЛЬНА
ПОЛІЦІЯ

LIETUVOS
RESPUBLIKOS
MUITINĖ

LIETUVOS POLICIA
Ginti. Saugoti. Padėti.

Generalinis rėmėjas

Didysis rėmėjas

Steigėjas Lietuvos Respublikos
garbės konsulas Luhansko srityje
Robertas Gabulas

Speciali padėka:

Valdas Dovydėnas
Mirijana Kozak
Jurgita Pačkauskienė
Narimantas Savickas
kun. Gintaras Sungaila
Stanislav Vidtmann

Rėmėjai:

Projekto vadovai:
ALVYGA ZMEJEVSKIENĖ
Dr. ARŪNAS GELŪNAS
MAKSIM OSTAPENKO

Parodos kuratorius
OLEG ŠEVELIOV
SKAISTIS MIKULIONIS

Parodos architektas
JURGIS DAGELIS

Dailininkė
LORETA UZDRAITĖ

Kijivo Pečerų lauros Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų soboras
Fotografijos autorius Yurii Kaganov

Ukraina: nenugalimos tautos dvasiniai lobiai

2023 05 18 –
12 10

Viršelyje:
Tabernakulis, 1767 m.
Sidabras, emalė, kvarcas, stiklas, liejimas, kalimas,
graviravimas, auksavimas, juodintas sidabras (niello)
75,0x50,0x34,5 cm

Parodoje „Ukraina: nepalaužiamos tautos dvasiniai lobiai“ pristatomi XVI–XVIII a. Ukrainos sakralinio meno kūriniai iš didžiausio Ukrainos muziejų komplekso – Nacionalinio Kijivo Pečerų lauros istorinio ir kultūrinio draustinio kolekcijos. Nuo pirmųjų draustinio gyvavimo metų jo darbuotojai saugo ir tūria Kijivo Pečerų vienuolyno – daugiaumečio Ukrainos tautos dvasingumo centro – kultūros paveldą. Jų pastangomis buvo išsaugotas unikalus vienuolyno architektūrinis ansamblis, išskirtiniai Ukrainos ir Europos meistrų meno kūriniai. Tais metais, kai bolševikų valdžia naikino tautines tradicijas, stengdamiesi, kad jos būtų užmirštos, Ukrainos intelektualai, prieštaraudami karingojo ateizmo ideologijos nurodymams, išgelbėjo būdingus tautinio meno pavyzdžius. Šiuo metu Kijivo Pečerų lauros draustinio kolekcijoje yra šimtai kūrių iš tauriųjų metalų ir prabangių audinių, senų spausdinutų knygų, portretų, fotografijų, archeologijos objektų.

Parodoje pristatomomi reikšmingi kūriniai, atskleidžiantys daugiametę Ukrainos ikonų tapybos raidą, supažindinantis su išskirtinėmis ukrainiečių auksakalistės ir siuvinėjimo tradicijomis.

Ikona yra didžiausias Ukrainos sakralinio meno pasiekimas. Būtent ikonose geriausiai įkūnyta Ukrainos žmonių tautinio savęs identifikavimo idėja. Ukrainos ikonų tapybos ištakos Bizantijos kultūrą. Vėliau Ukrainos ikonų tapybą paveikė Europos menas, tačiau jai visada buvo būdingas nacionalinis savitumas ir nepakartojančios stilis. Tai iškalbingai liudija parodoje pristatomomi darbai.

Meistrų iš Galicijos ir Voluinės darbai parodo XVI–XVII a. Ukrainos ikonų tapybos raidą. Klasikinis Ukrainos ikonų stilis būdingas XVI a. paveikslui „Išganytojas šlovėje“, kurį sukūrė talentingas ikonų tapytojas iš Galicijos. Itin įdomus parodos eksponatas – XVII a. ikona „Žengimas į dangų“, atlikta ikonų tapytojo iš Voluinės, kilusio iš liaudiškos aplinkos ir išlaikiusio nuoširdų ir poetišką dvasinio pasaulio suvokimą.

Ukrainos menas klestėjo XVII a. pabaigoje – XVIII a. pradžioje, laikotarpiu, kai šalyje plito baroko stilis. Ukrainos barokas – unikalus reiškinys, tapęs išskirtiniu, tipiškiems Europos baroko meno bruozams susiliejus su vietine tautine tradicija. Šio laikotarpio ikonose vyrauja spalvinga mažorinė gama, atitinkusi optimistinę Ukrainos kazokų pasaulėžiūrą. Pagrindiniai ikonų tapy-

Ikona „Žengimas į dangų“
XVII a., Voluinė
Medis, raižytas gruntas, tempera;
111,0x89,0 cm

Ikona „Išganytojas šlovėje“
XVI a. antroji pusė, Galicija
Medis, raižytas gruntas, tempera;
124,0x93,0 cm

Siuvinėtas feloniono antsiuvas „Kristaus gimimas“
XVII a.
Drobė, auksiniai, sidabriniai,
šilkiniai siūlai, perlai, aliejiniai
dažai; d – 27 cm

bos centrai tuomet buvo kairiojo Dniepro kranto Ukrainos regionuose – Kijivo ir Černigivo srityse. Tarp parodos eksponatų – Dievo Motinos Hodegetrijos (rodančios Kelią) ikona iš Kijivo sritys, Šventojo Mikalojaus Stebukladario ir itin išskirtinė šventinė ikona „Arkangelo Mykolo susirinkimas“ iš Bereznos kaimo Černigivo srityje. Lauros menininkų kūrybos stiliaus pavyzdys – dvi 1730 m. ikonas iš Trejybės cerkvės šventinės ikonostaso eilės „Dievo Motinos gimimas“ ir „Kristaus Gimimas“.

Baroko tradicijas ryškiai įkūnijo ukrainiečių auksakalistės ir siuvinėjimo darbai. Parodoje pristatomomi objektais – eucharistinė taurė, altoriai, kryžiai, tabernakulis, aeras ir siuvinėto liturginių rūbų dekoras pavyzdžiai vizualizuojant iškilmingą grožį ir dvasinį kilnumą, lydėjusį pamaldas Ukrainos bažnyčiose.

Nepaisant XVIII–XIX a. imperinės rusinimo politikos, tragiškų XX a. įvykių, muziejininkų ir restauratorių kartos išsaugojo Ukrainos sakralinio meno paminklus. Ir šiandien, kai Rusijos užpuolikai siekia barbariškai sugriauti ukrainietiškumą, ukrainiečių tautos atmintį ir vertėbes, ši paroda liudija nenugalimos tautos nepalaužiamą dvasią ir tūkstantmetę istoriją.